

Az LTE és a HSPA lehetőségei

Cser Gábor

Magyar Telekom/Rádiós hozzáférés tervezési ágazat

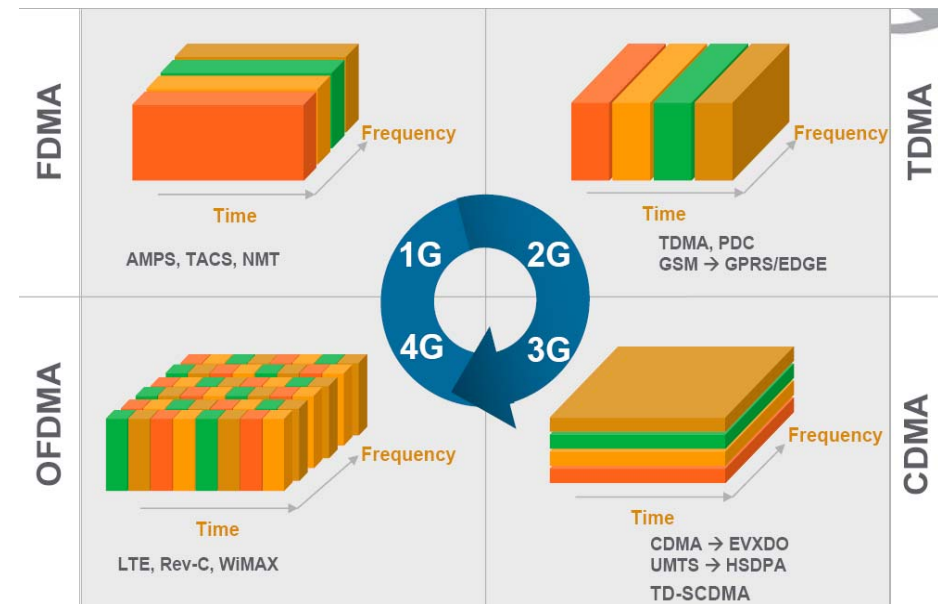
Áttekintés

- Út az LTE felé
- Antennarendszerek (MIMO)
- Modulációk
- HSPA+
- LTE képességek, eszközök
- OFDM-OFDMA
- SC-FDMA
- LTE sáv szélességek, frekvenciasávok
- Mobil terminálok
- Késleltetés, hívásfelépülési idő
- MBMS, E-MBMS
- Frekvenciatervezés, interferencia koordinálás

Út az LTE felé

- **1G – NMT:** beszéd, CS data
- **2G – GSM:** beszéd, CS data, GPRS, EDGE
- **3G – UMTS,** beszéd, CS data, R99 packet, HSDPA, HSUPA
 - HSPA+

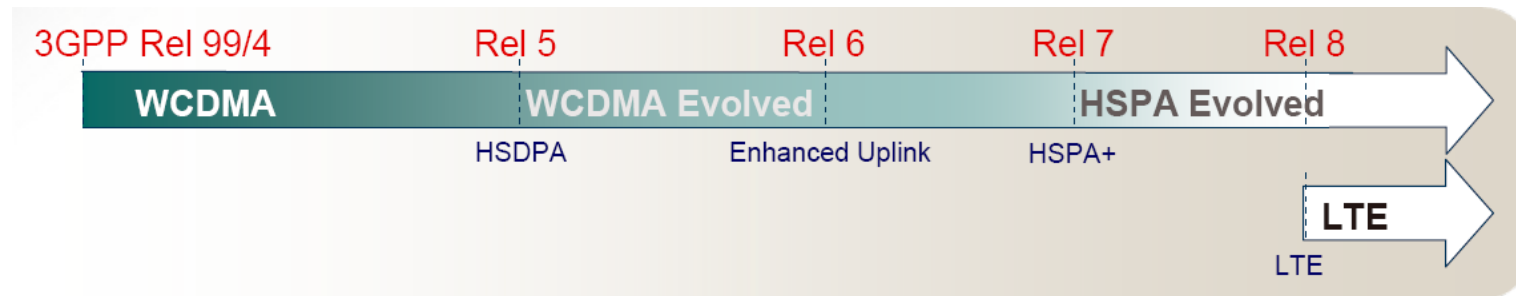
- **„4G” – LTE (3.9G)**

GSM – Global System for Mobile
 GPRS – General Packer Radio Service
 EDGE – Enhanced Data rates for GSM Evolution
 UMTS – Universal Mobile Telecommunications System
 HSDPA – High Speed Downlink Packet Access

FDMA – Frequency Division Multiple Access
 TDMA – Time Division Multiple Access
 CDMA – Code Division Multiple Access
 OFDMA – Orthogonal Frequency Division Multiple Access
 NMT – Nordic Mobile Telephone

Út az LTE felé

Miért is „kell” az LTE?

- UMTS csatornák jelenleg nem összefoghatóak
- Csatornakegyenlítés 5MHz felett nagyon bonyolult (drága, gyorsan merülő mobilok)
- MIMO könnyebben megvalósítható OFDM esetén

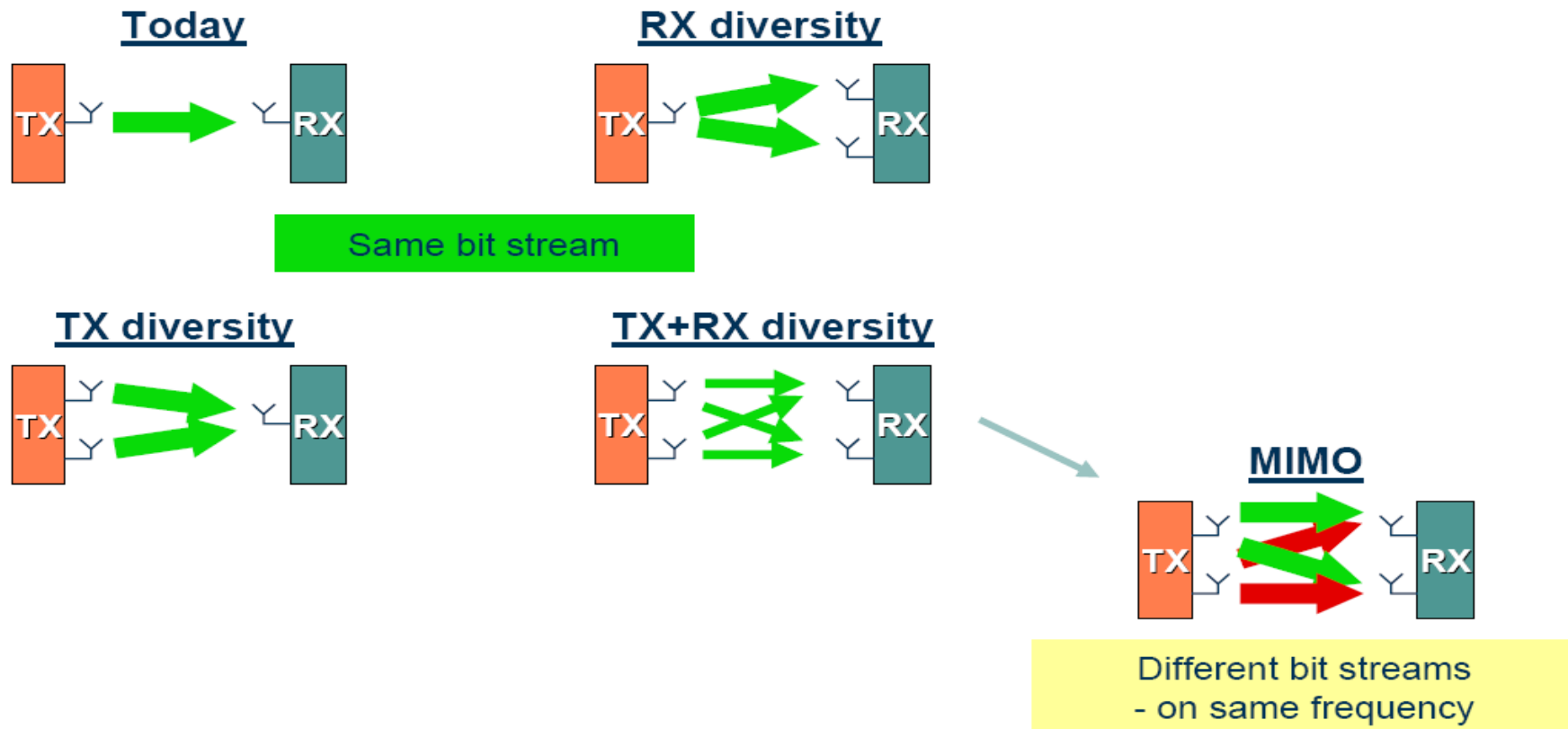

Forrás: Ericsson

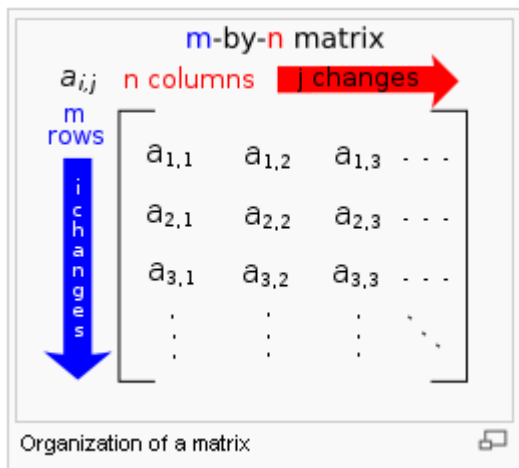
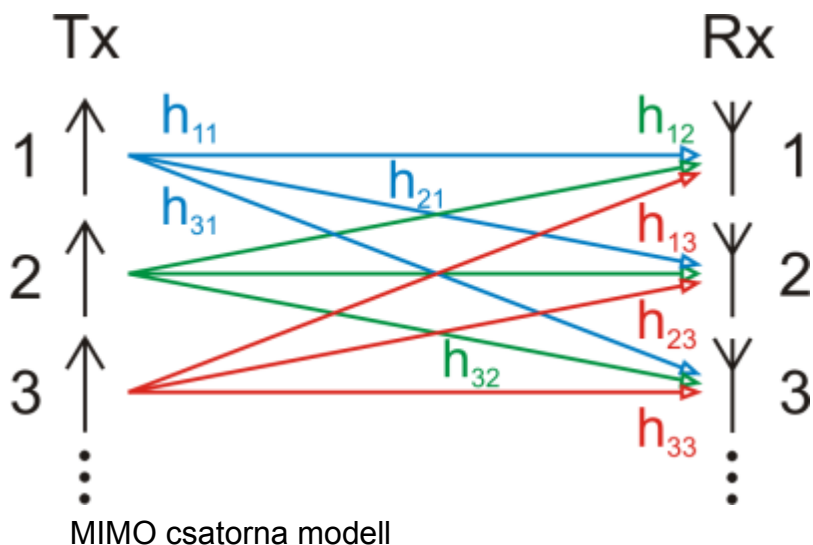
HSPA továbbfejlesztési lehetőségei és az LTE

Antennarendszerek-MIMO

(Multiple Input Multiple Output)

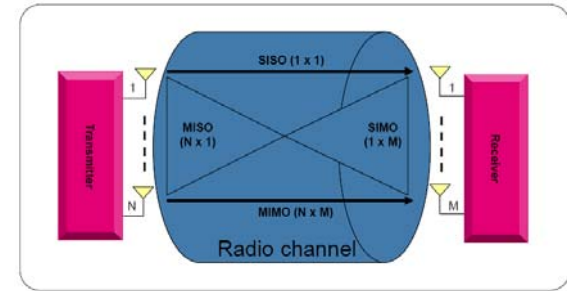
MIMO

- $M * N$ mátrix
- Csatorna komplex amplitúdó becslése a referenciajel segítségével
 - Moduláció
 - Kódrate
- Korrelálatlan antennák
 - 2*2 MIMO 1db Xpol
 - 4*4 2db Xpol 10 λ távolságra
- Bonyolultabb mobil!!!
- Kisebb SNR szükséges
- Nagyobb átviteli sebesség

SISO → MIMO

configuration	Antenna	PA - Count	available
SISO	1 X-Pol	1	2009
MIMO 2 x 2	1 X-Pol	2	2009
MIMO 4 x 4	2 X-Pol	4	2011

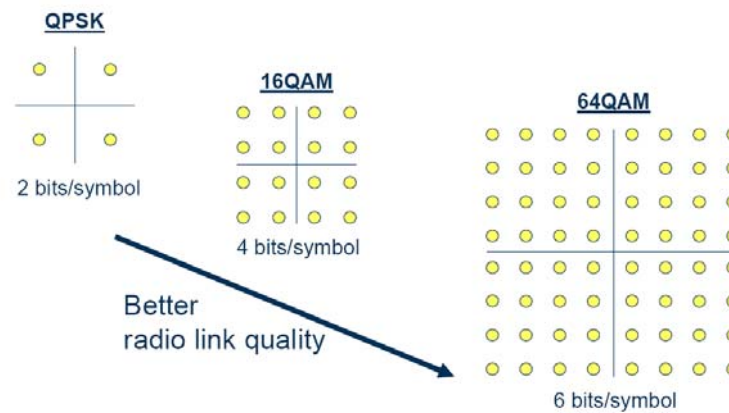
4x4-es MIMO-hoz két db Xpol antenna szükséges egymástól 10-20λ távolságra

Frekvencia [MHz]	900MHz	1800MHz	2100MHz	2600MHz
Xpol távolság (10-20λ)	3.3-6.6m	1.7-3.3m	1.4-2.8m	1.15-2.3m

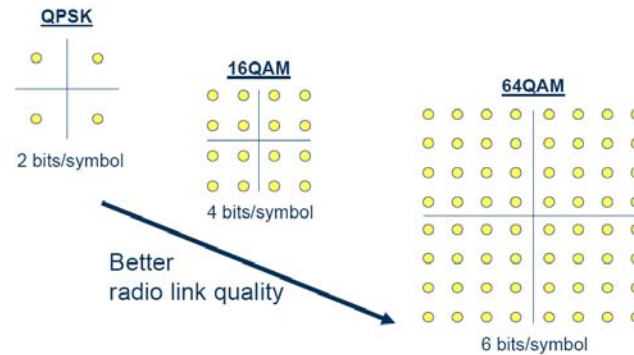

Modulációk

- QPSK - 2bits/symbol
- 16QAM – 4bits/symbol
- 64QAM – 6 bits/symbol

HSPA+

- **64QAM:**
 - átlagsebesség ~25%-kal nő, a terület ~40%-án
 - Cellahatáron nem nő a sebesség!!
 - „Csak” szoftver upgrade szükséges
- **MIMO**
 - átlagsebesség ~30-50%-kal nő, a terület ~50%-án
 - Cellahatáron ~40%-kal nő a sebesség
 - Hardver bővítés (MCPA) szükséges

LTE – Long Term Evolution

Mit fog tudni, milyen eszközökkel

- Támogatja a 4 alap szolgáltatást
 - Internet (Web, FTP, ...)
 - Telefon (Voice over IP)
 - Televízió (MBMS)
 - Mobilitás (250-500km/h)
- Nagy adatsebesség
- Flexibilis sáv szélesség
- Minden frekvenciasávban működik
- Csak PS szolgáltatások
 - Telefon, mint alkalmazás (VoIP)
- All IP network
- Új mobilok
- Új hozzáférési technológia (OFDMA)
- Új hálózati struktúra (SAE)
- Új modulációk (64QAM)
- Új antennarendszerek (AAS, MIMO)

LTE rendszer tervezett főbb jellemzői

(3GPP szabvány szerinti elvi adatok)

- DL: ~150Mbps, de mobiltámogatástól függ
- UL: ~ 50Mbps , de mobiltámogatástól függ

- ~200 aktív felhasználó cellánként (5 MHz szélességű sáv esetén)
- ~400 aktív felhasználó cellánként (20 MHz szélességű sáv esetén)

- Mobilitás
 - ~ 120 km/h-ig nagy felhasználói adatsebesség

- MIMO
 - 2x2 kezdetektől támogatott
 - 4x4 a jövőben

LTE rendszer egyéb főbb jellemzői

- Nincs „hagyományos” hanghívás, csak adat! (VoIP!)
- Enhanced multimedia broadcast multicast service (E-MBMS)
 - 16TV csatorna, 300kbps (5MHz)
- Spectrum flexibilitás
 - 1.4 - 20 MHz sávszélesség (1.4, 3, 5, 10, 15, 20MHz)
- FDD és TDD mód is támogatott
- Nincs soft handover

Miért OFDM

- Keskeny sáv (GSM)
 - Egyszerű vevő
 - Kis adatsebesség
 - Átlapolódás késleltetés miatt
 - Egyszerű detektálás
- Széles sáv (WCDMA)
 - Összetett vevő
 - Nagy adatsebesség
 - Robusztus átvitel
 - Nehéz detektálás

OFDM

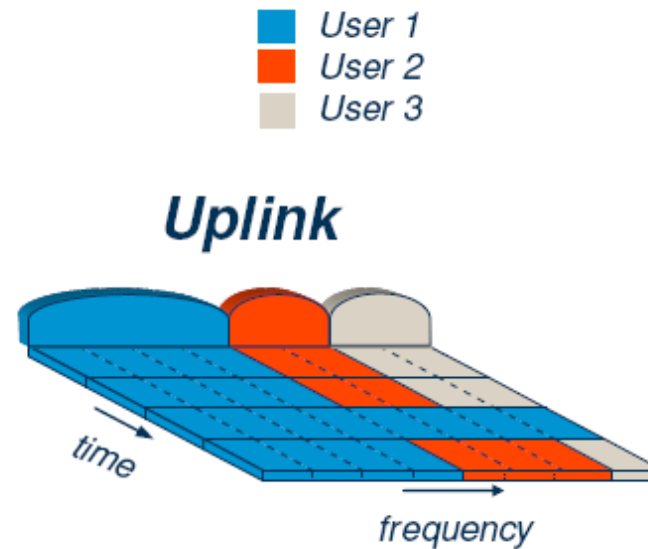
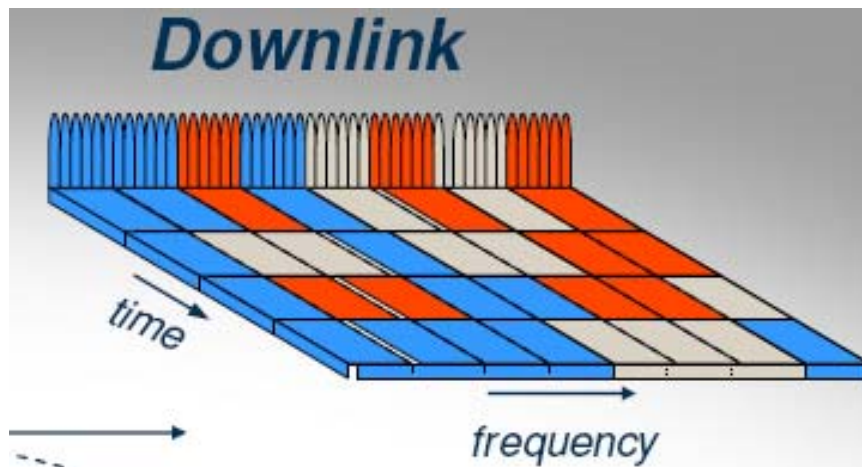
- Egyszerű vevő
- Egyszerű detektálás
- Nagy adatsebesség
- Robusztus átvitel

ÉS: Flexibilis frekvenciasávok

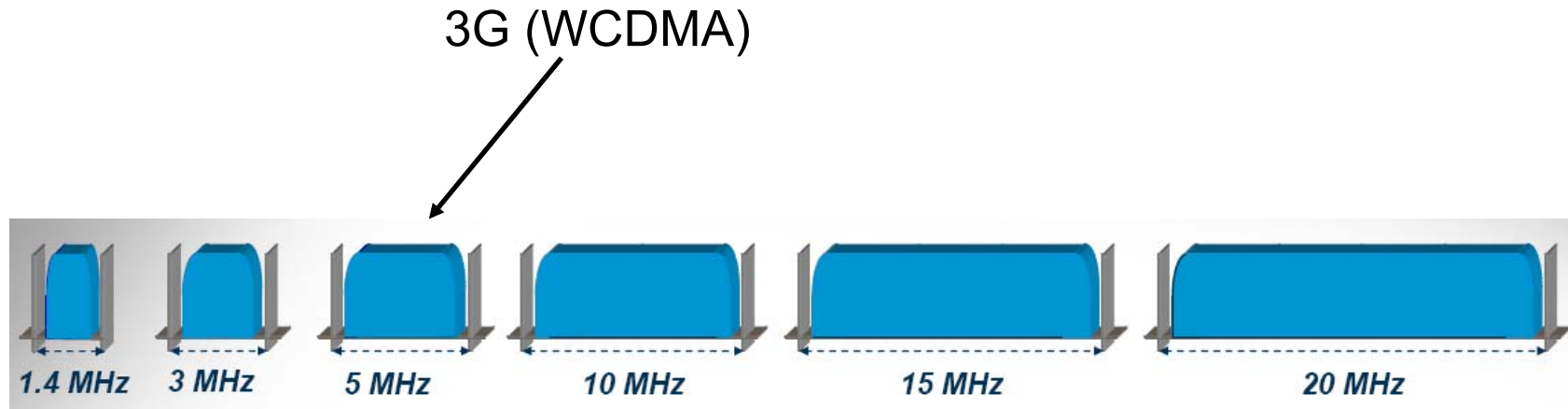

Uplink irányban SC-FDMA

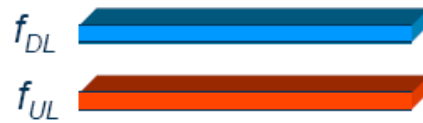
Single Carrier FDMA megvalósítása

LTE sáv szélességek

FDD – Frequency-division duplex

TDD – Time-division duplex

Frekvenciasávok

Jelenlegi UMTS sáv 3*5MHz

FDD		
Band	"Identifier"	Frequencies (MHz)
1	IMT Core Band	1920-1980/2110-2170
2	PCS 1900	1850-1910/1930-1990
3	GSM 1800	1710-1785/1805-1880
4	AWS (US & other)	1710-1755/2110-2155
5	850	824-849/869-894
6	850 (Japan)	830-840/875-885
7	IMT Extension	2500-2570/2620-2690
8	GSM 900	880-915/925-960
9	1700 (Japan)	1750-1785/1845-1880
10	3G Americas	1710-1770/2110-2170
11	1500 (Japan)	1427.9-1452.9/1475.9-1500.9
12	700 (USA)	698-716/728-746
13	700 (USA)	777-787/746-756
14	700 (USA)	788-798/758-768

TDD		
Band	"Identifier"	Frequencies (MHz)
33	TDD 2000	1900-1920
34	TDD 2000	2010-2025
35	TDD 1900	1850-1910
36	TDD 1900	1930-1990
37	PCS Center Gap	(1915)1910-1930
38	IMT Extension Center Gap	2570-2620
39	China	1880-1920
40	China	2300-2400

Jelenlegi GSM1800 sáv 15MHz

Jelenlegi GSM900 sáv 8MHz

Lehetséges LTE sáv 20MHz

Mobil terminál kategóriák

Terminál kategória	MIMO támogatás	Max Resource Blokkok száma (sávszélesség)	Maximális adatátviteli sebesség (Mbps)	
			DL	UL
1	1	25 (5MHz)	5.0	2.0
2	2		43.2	14.4
3		50 (10MHz)	86.4	28.8
4		100 (20MHz)	172.8	57.6
5	4	100 (20MHz)	326.4	86.4

64QAM támogatás

Késleltetés, hívásfelépülési idő

Késleltetés a felhasználói síkon: (Terminál-szerver között)

- WCDMA rendszerben (forrás: TMH mérés)
 - R99: 50-100ms a késleltetés
 - HSDPA: 30-45ms a késleltetés
- LTE rendszerben (forrás: Ericsson)
<10ms a várható késleltetés

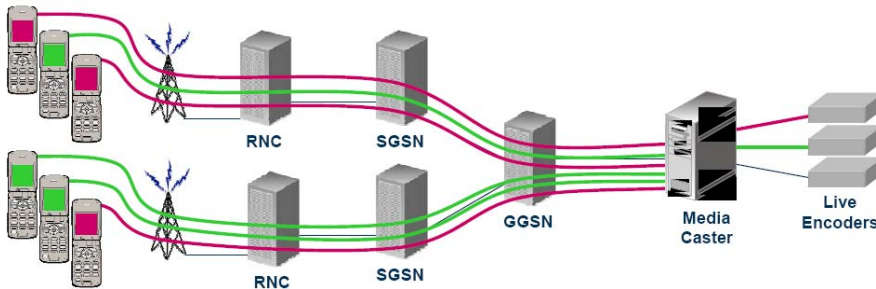
Teljes hívásfelépülés:

- WCDMA rendszerben (forrás: TMH mérés)
 - 3s a teljes kapcsolat felépülési ideje
- LTE rendszerben (forrás: Ericsson)
 - 50-100ms a teljes kapcsolat felépülési ideje

MBMS alapok

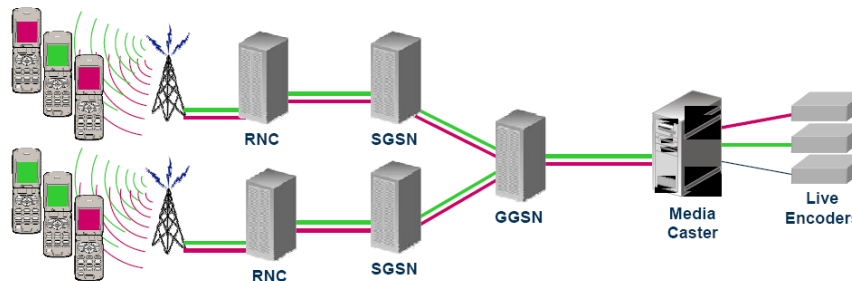
Unicast (jelenleg)

Unicast:

- Felhasználónkénti kapcsolat-felépítés
- A hálózat terhelése függ a felhasználók számától

Broadcast/Multicast

Broadcast:

- Műsorszórás folyamatosan, minden cellában
- A hálózat terhelése független a felhasználók számától

Multicast:

- Műsorszórás csak a használat idején, csak a használt cellában
- A hálózat terhelése független a felhasználók számától

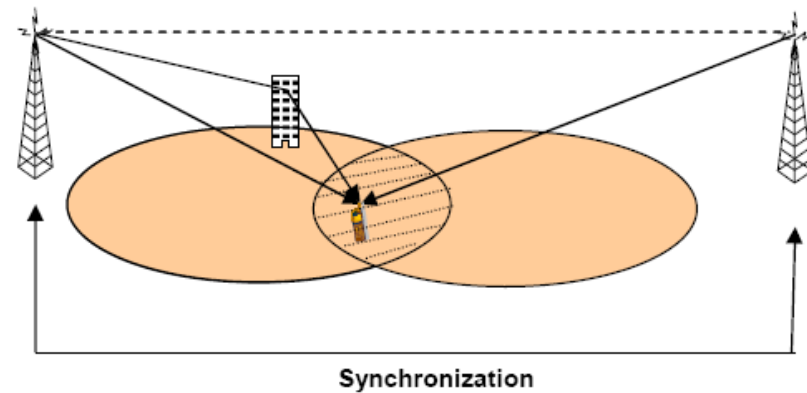
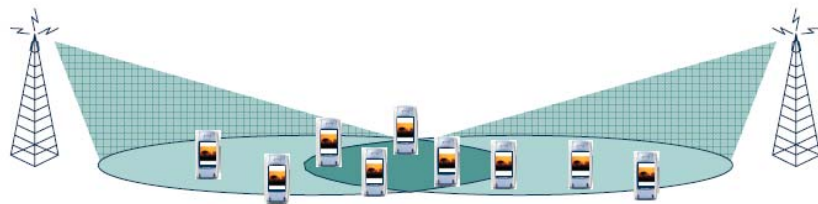

Forrás: Ericsson

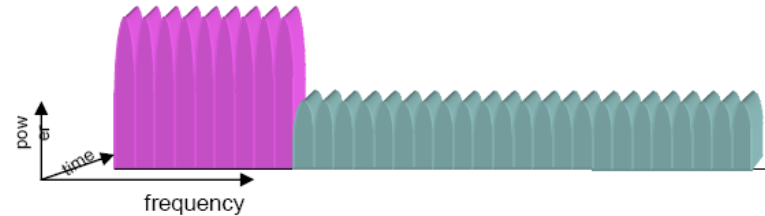
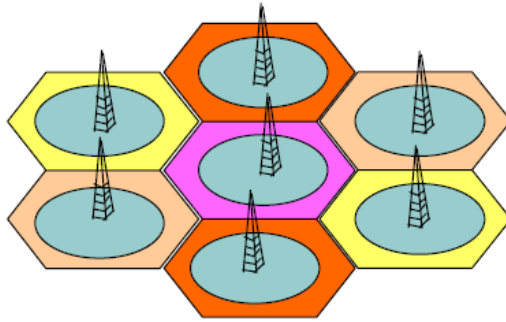
HSPA továbbfejlesztési lehetőségei és az LTE

E-MBMS

- MCH (Multicast Channel): dedikált csatorna
- SFN (Single Frequency Network)
 - Szinkronizált cellák
 - Makro diverziti cellahatáron
 - Hosszú Ciklikus Prefix (nincs interferencia)
- Broadcast mód a kezdetektől támogatott
- Multicast a jövőben

Frekvenciatervezés, interferencia koordinálás

- LTE „egyfrekvenciás” hálózat
 - Cellahatáron interferencia keletkezik
 - Csökken az átviteli sebesség
- Cél: cellahatáron az interferencia csökkentése
- Soft frequency reuse:
 - Ugyanazt a frekvenciát használjuk a cella belsejében (Reuse =1) csökkentett teljesítménnyel (kék terület)
 - Cellahatáron különböző frekvenciák használata maximális teljesítménnyel
- Adaptive reuse:
 - cellahatáron lévő vivők különbözőek lehetnek, a forgalom, illetve a szomszédos e-NodeB-k közötti X2 interfészen történő kommunikáció alapján
- Megvalósítás a beszállítótól függ

Drive test

(Ericsson LTE test: 20MHz, 2*2MIMO)

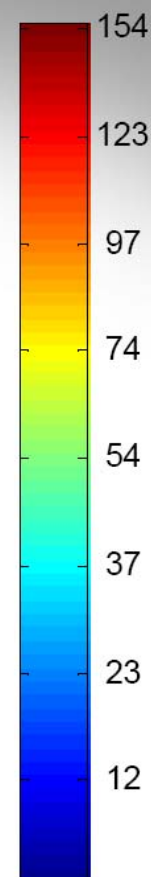
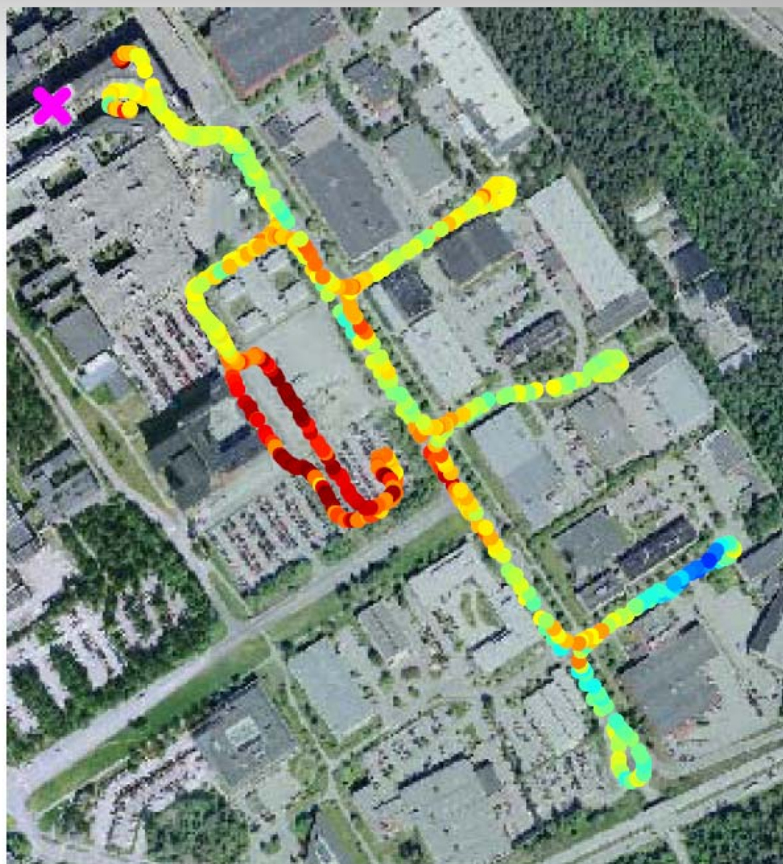
Base station
located at **x**.

L1 Throughput

Max: 154 Mbps

Mean: 78 Mbps

Min: 16 Mbps

Köszönöm a figyelmet!

Kérdések?

